

Straatgras

Berichten uit het Natuurmuseum Rotterdam

HET NATUURMUSEUM KAN ZIJN VLEUGELS UITSLAAN

Na een jarenlange periode van vaak zeer trage besluitvorming is nu eindelijk de kogel door de kerk (lees: filmzaal): het Natuurmuseum gaat uitbreiden met een nieuwe

vleugel en krijgt een structureel hogere exploitatiebijdrage van de Gemeente Rotterdam. Daarmee is het voortbestaan van het museum gegarandeerd.

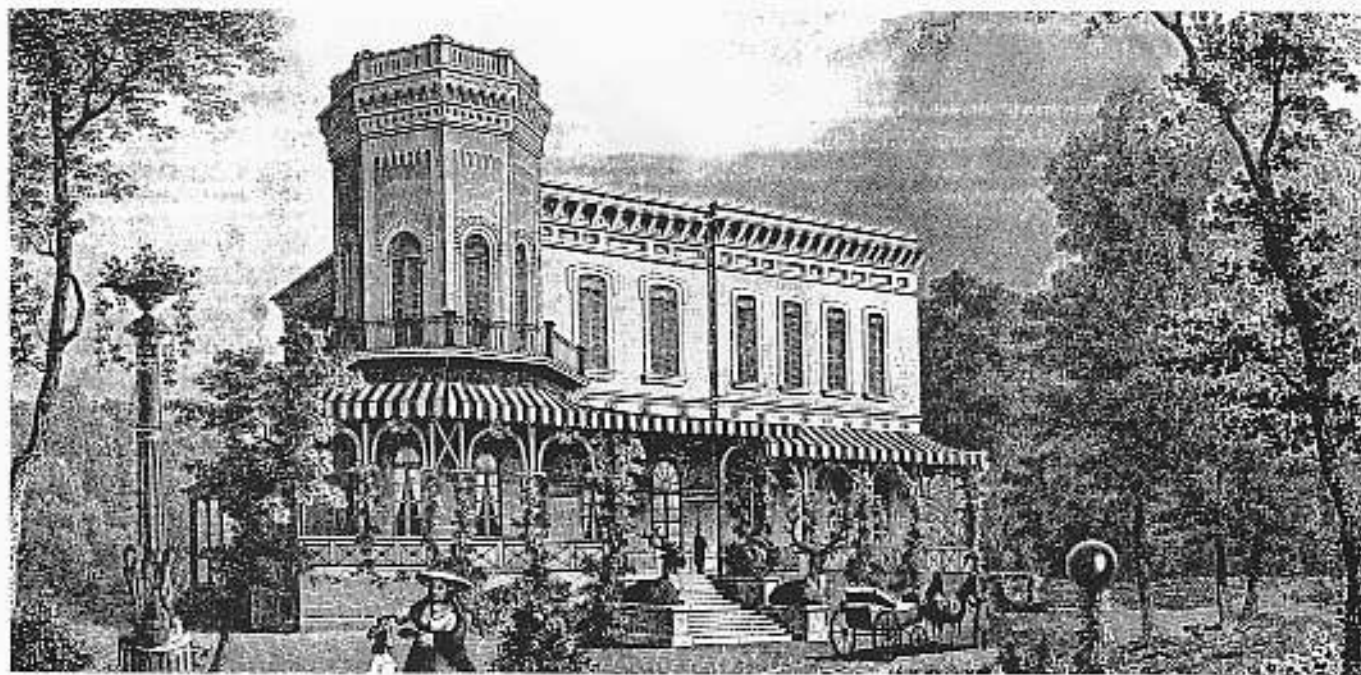

villa dijkzigt

Het is inmiddels ruim vijf jaar geleden dat het toenmalige Natuurhistorisch Museum de deur van het afgebrande dioramagebouw in de diergaarde Blijdorp achter zich dichttrok en naar Villa Dijkzigt toog. De Villa - voormalig woonhuis van de familie van Hoboken en daarna 60 jaar lang Volksuniversiteit - stond er temidden van woest struweel, een onttakeld openluchttheater en een nachtelijke concentratie aan junks desolaat bij. Er is in die vijf jaar zeer veel veranderd. De Villa is voor een deel omgebouwd tot een eigentijds museum, kreeg expositiezalen, een nieuw verhoogd dak, ruime depots en zelfs een weer werkende CV-installatie. De omgeving is ook drastisch veranderd. Het verkommerde struweel is vervangen door de bijna te openen KunstHAL, de krakende grindpaden door een schitterend plein. Dankzij enige inspanning van de kant van het museum is een viertal bomen in dit geweld gespaard gebleven, zodat het plein nu wordt opgesierd door twee moerascypressen, een oude esdoorn en een mooi uitgestoelde taxus. Voorwaar een passende omgeving voor een goed Natuurmuseum.

steun

De overtuiging dat een wereldstad niet zonder Natuurmuseum kan, was echter niet overal doorgedrongen. Uiteraard is dit niet voor iedereen vanzelfsprekend. De geschiedenis van het museum - met alle strubbelingen in de eerste helft van de jaren 80 - droeg ook weinig bij aan deze overtuiging. Gelukkig is de omslag nu gekomen, dankzij een jarenlang duw- en trekproces van de kant van het museum, en met enthousiaste steun van de kant van het gemeentelijk ambtelijk apparaat. Zonder deze ondersteuning - vaak moreel en waar nodig ook financieel - was het er misschien wel nooit van gekomen. In totaal heeft het museum een viertal nota's moeten uitbrengen om het besluitvormingsproces te sturen. De eerste verschijnt in juni 1989, en is getiteld *Terug naar de natuur, een hele stap voorwaarts*. In deze nota wordt de vorming aangekondigd en beargumenteed van een centraal informatiecentrum voor buitenstedelijke recreatie, gekoppeld aan het Natuurmuseum. In augustus 1989 verschijnt de beleidsnota *Natuur in het hart van de stad*, welke nota de doelstellingen van het museum van 1990 tot 1994 omschrijft. Vanaf dat moment is steeds de tweeenheid van natuur(historisch) museum en informatiecentrum over natuur en recreatie in Zuid-Holland leiddraad voor de verdere besluitvorming.

Villa Dijkzigt rond 1860

architect

Spoedig daarna geeft het Grondbedrijf (thans Ontwikkelingsbedrijf) opdracht aan architectenbureau Mecanoo uit Delft om een ontwerp voor het nieuwe Natuurmuseum te maken. Door de samenspraak met de inmiddels in aanbouw zijnde KunstHAL en de architect daarvan heeft het ontwerp even op zich laten wachten, maar uiteindelijk wordt in september 1991 de derde nota gepubliceerd: *Plannen voor het Natuurmuseum Rotterdam*. In dit fraai vormgegeven boekje zijn de bouwplannen uit de doeken gedaan. Het Natuurmuseum gaat zich uitbreiden met een nieuw paviljoen, waarvan de architectuur aansluit bij de ambitieuze ontwikkelingen in het Museumpark. Aan de hand van deze derde nota heeft het gemeentebestuur besloten haar fiat te geven aan de bouwplannen en daarvoor ook de benodigde middelen ter beschikking te stellen.

Onlangs is de vierde nota gereed gekomen: *Inrichtingsplan Natuurmuseum Rotterdam, een overzicht van ambities en presentaties*. Dankzij de steun van een ambtelijke werkgroep en een financiële bijdrage van de kant van de dienst Stedebouw & Volkshuisvesting (dS+V, onze subsidiegever) toont deze nota hoe het Natuurmuseum er straks inhoudelijk uitziet. In de vorm van kleurenfoto's van enkele maquettes wordt duidelijk wat we gaan doen. De tekst vertelt wat we willen en waarom.

wisselwerking

Uitgangspunt van het nieuwe museum is het gegeven dat de mens en de natuur met elkaar in een wisselwerking leven. Zoals de mens, al eeuwenlang, bezig is de natuur te beïnvloeden, zo is de natuur, vaak zeer ongemerkt, bezig haar stempel op de mens te drukken. Soms is dat prettig: de bekoring die uitgaat van een strandwandeling. Soms is het onprettig: de onvermijdelijkheid van infectieziekten. Altijd en overal vormt de natuur kaders voor het menselijk handelen. We moeten daarom de natuur met respect tegemoet treden. Het is een van de taken van het Natuurmuseum om dat respect voor de natuur uit te dragen. De presentaties van het nieuwe museum geven daarvoor voldoende uitgangspunten.

vier basispresentaties

Er zullen vier basispresentaties komen, vier thema's die als een rode draad door het museum lopen. Dit zijn *BIODIVERSITEIT*, *DELTA*, *NATUUR & RECREATIE*, en *STADSECOLOGIE*. Deze thema's behandelen de natuur op verschillende niveau's, van wereldwijd tot dicht bij huis, en staan onderling met elkaar in wisselwerking. *BIODIVERSITEIT* etaleert de verscheidenheid aan levensvormen zowel op lokaal als mondiaal niveau, hun onderlinge relaties en de huidige bedreigingen ervan. Dit thema benut de bestaande museumcollecties. Er zal vooral veel en verscheiden worden getoond en gebruikmakend van dit tentoongestelde "basismateriaal" worden de onderlinge relaties tussen levensvormen uit de doeken gedaan. *DELTA* is het verhaal van onze regio. Het is een gebied dat ontstaan is uit de eeuwenlange wisselwerking tussen wind en water, zee en zand, en koene menselijke arbeid. Het is een landschap waar tegenwoordig weliswaar geen oorspronkelijke oer natuur meer bestaat, maar waar niettemin veel waardevols te ontdekken valt. *NATUUR & RECREATIE* gaat een stap verder en geeft een antwoord op de vraag "Wat is waar te zien en te beleven?". Het wordt primair een voorlichtingscentrum voor buitenstedelijke recreatie. De bezoeker neemt kennis van de grootse weidsheid van stranden en plassen en van de stille omslotenheid van grienden en duinen. Hij wordt opgeroepen om ter plekke te gaan kijken en op die manier stukken onbekend Zuid-Holland te ontdekken. *STADSECOLOGIE* tenslotte bekijkt de stad zelf en toont de natuur tussen straattegels en woontorens en de positie van de stadsmens in dat geheel. Het wordt een tentoonstelling over het leven in de stad, over de wisselwerking tussen dit leven en de omgeving, en over de omgeving zelf: steen, wind, neerslag, warmte en alle andere factoren die van de stad een uniek leefgebied maken. In volgende *Straatgrassen* zullen we uitgebreid ingaan op de verschillende basispresentaties.

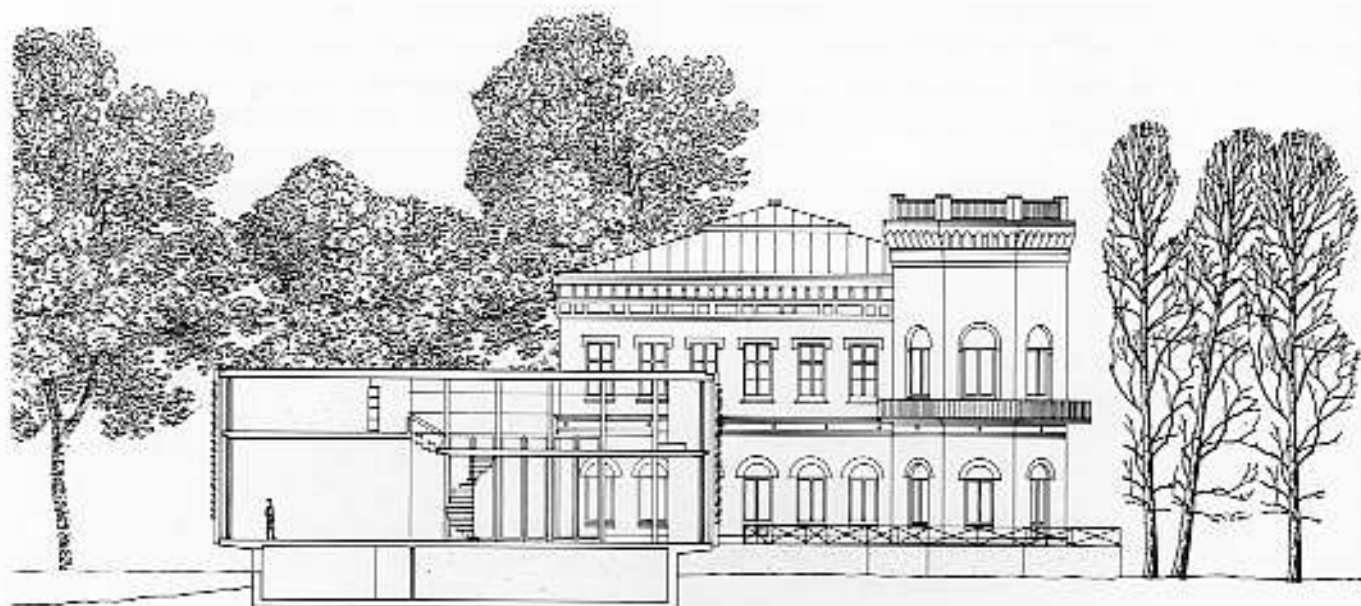
breekijzer

De vierde nota, waarvan hierboven de inhoud globaal is samengevat, heeft uiteindelijk als breekijzer gewerkt om de laatste bestuurlijke hobbels te nemen. In de vergadering van 11 september 1992 besluit het College van B&W dat het Natuurmuseum een structureel hogere subsidie krijgt dan tot nu toe. Deze verhoging moet er voor zorgen dat er voldoende personeel in dienst kan komen en dat er een afdoend budget is voor het maken van kwalitatief hoogstaande exposities. Intussen is begonnen, zoals in de vorige *Straatgras* aangekondigd, met de sloop van de filmzaal en het bouwrijp maken van het terrein waar de nieuwbouw op zal komen. Wanneer precies de eerste paal zal worden geslagen is nog niet helemaal bekend, maar lang zal het niet meer duren; we houden u op de hoogte.

L-vorm

Als het straks allemaal klaar is, is het museum uitgebreid met een grote L-vormige buitenzaal, met een oppervlak van ruim 300 vierkante meter. Er onder komt een kelder-verdieping met depots en een werkplaats. Erboven komt een verdieping met de kantoren en de bibliotheek. In de oude Villa worden de meeste zalen benut als tentoonstellingsruimte. Er komt een entreehal, een winkel en een koffieruimte. Er komen drie zalen voor wisseltentoonstellingen, er komt een prentenkabinet, er komt het rariteitenkabinet van dr van Deinse. Er komt - kortom - een Natuurmuseum dat als een volwaardig museum meefunctioneert in de culturele voorzieningen van het Museumpark. Een Natuurmuseum dat, om de woorden van een wethouder te gebruiken, past bij deze stad.

de redactie

De westgevel met een doorsnede door de nieuwbouw; het mannetje staat in de grote buitenzaal, eronder de kelder met depot en werkplaats; erboven kantoren en bibliotheek.